

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра _____ Безпека життєдіяльності _____
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

_____ *Росвітська* _____ 20 19 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 073 «Менеджмент» _____

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма _____ Логістика _____

(назва освітньої програми)

форма навчання _____ денна _____

(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Рибалка Катерина Анатоліївна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус складено на підставі Типової програми з охорони праці в галузі для вищих навчальних закладів. "Охорона праці в галузі" – нормативна дисципліна, яку вивчають у вищих навчальних закладах з метою формування у майбутніх фахівців знань щодо стану і проблем охорони праці в галузі відповідно до напрямку їх підготовки, складу і функціонування системи управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення умов виробничого середовища і безпеки праці в галузі згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			I	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:				
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	14		14	
підготовка до контрольних заходів	16		16	
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30		30	
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю			залік	

Дніпро-2019

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Охорона праці в галузі» є формування у майбутніх магістрів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у будівельній галузі.

Завдання дисципліни «Охорона праці в галузі» є забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Пререквізити дисципліни.

Безпека життєдіяльності, основи охорони праці та цивільного захисту, а також окремі питання безпеки праці в дисциплінах професійного спрямування.

Постреквізити дисципліни.

Ділове адміністрування, написання розділу дипломної роботи

Компетентності.

Загальні компетентності: ЗК 7 (згідно освітньо-професійної програми «Логістика».

Фахові компетенції: СК 8, 11.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньої програми). У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: ПРН 11.

вміти: ПРН 9.

Методи навчання: наочний (ілюстрації, демонстрації, спостереження студентів); словесний (пояснення, роз'яснення, розповідь, бесіда); робота з книгою (читання, вивчення, реферування, швидкий огляд, цитування, складання плану, конспектування, лекція, дискусія, диспут) тощо.

Форми навчання: денна, заочна

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. (назва)					
Тема 1. Стан охорони в галузі. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Загальний травматизм в Україні. Причини травматизму і професійних захворювань у будівельній галузі. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Директиви ЄС з охорони праці. Конвенції та Рекомендації МОП. Основні Конвенції МОП в галузі охорони праці. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.	6	2			4
Тема 2. Система управління охороною праці. СУОП як складова системи управління охороною праці в державі і на підприємстві. Моделі СУОП. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2010. Галузеві та регіональні системи	6	2			4

управління охороною праці. Організаційна та функціональна структури СУОПГ.					
Тема 3. Функції системи управління охорони праці. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудови СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів. Планування заходів з охорони праці в галузі. Види планування та контролю стану ОП. Виявлення, оцінка, зменшення ризиків небезпечних подій. Облік і аналіз показників охорони праці.	6	2			4
Тема 4. Критерії оцінки умов праці за показниками шкідливих та небезпечних виробничих факторів. Атестація робочих місць. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Організація роботи по атестації робочих місць	6	2			4
Тема 5. Економічне та соціальне значення умов та охорони праці в ринковій системі господарювання. Актуальність створення здорових і безпечних умов праці в Україні. Економічне значення поліпшення умов та охорони праці. Соціальне значення поліпшення умов та охорони праці на підприємстві.	6	2			4
Тема 6, 7. Джерела фінансування та витрати підприємств на заходи щодо поліпшення умов та охорони праці. Джерела фінансування заходів спрямованих на поліпшення умов праці на підприємствах України. Нормативно-законодавча база з фінансування заходів з охорони праці. Класифікаційні ознаки видів інвестицій. Класифікація витрат на охорону праці. Основні групи витрат на охорону праці підприємством.	8	4			4
Тема 8, 9. Оцінка соціальної та економічної ефективності заходів щодо вдосконалення умов і охорони праці. Показники оцінки зміни стану умов і охорони праці. Мета оцінки соціальної, економічної, соціально-економічної ефективності. Показники оцінки соціальної ефективності заходів з удосконалення умов та охорони праці. Показники економічної оцінки заходів з охорони праці.	8	4			4

<p>Тема 10. Економічний ефект заходів щодо поліпшення умов праці. Мета застосування та визначення економічного ефекту. Методи визначення економічного ефекту від капітальних вкладень. Економічний ефект заходів щодо прогнозування і запобігання надзвичайним ситуаціям.</p>	8	2			6
<p>Тема 11. Організація безпеки праці при роботі за комп'ютером. Шкідливі та небезпечні фактори при роботі ЕОМ. Організація робочого місця оператора ЕОМ і розміщення устаткування. Вплив ЕОМ на стан здоров'я людини. Режим праці та відпочинку працівників ЕОМ.</p>	6	2			4
<p>Тема 12. Організація безпеки праці на будівельному майданчику. Основні положення з безпеки праці при розробці проектно-технологічної документації. Загальні вимоги безпеки щодо організації будмайданчиків. Огородження на будівельному майданчику. Види небезпечних зон на будівельному майданчику. Знаки безпеки в будівництві.</p>	8	2			6
<p>Тема 13. Порядок отримання допуску на виконання робіт підвищеної небезпеки. Основні поняття та визначення (роботи підвищеної небезпеки, спеціальні роботи, спеціальне навчання та інші). Облік психофізіологічних особливостей людини при забезпеченні безпеки праці. Дозвільна документація на виконання робіт підвищеної небезпеки. Порядок оформлення наряду-допуску.</p>	8	2			6
<p>Тема 14. Обґрунтування доцільного рівня витрат на заходи безпеки при розробці нових технологій та обладнання. Актуальність питання, щодо визначення доцільного рівня витрат на заходи безпеки при розробці та впровадженні нових технологій та обладнання. Оцінка науково-технічної ефективності результатів НДДКР. Економічна ефективність упровадження науково-технічних розробок. Маркетинговий ефект від реалізації науково-технічної продукції.</p>	6	2			4
<p>Тема 15. Питання пожежної безпеки в проектній документації та при експлуатації будівель. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу.</p>	8	2			6

Засоби гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння.				
Разом за змістовим модулем 1	90	30		60
Підготовка до заліку	-	-		-
Усього годин	90	30		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Стан охорони в галузі. Міжнародні норми в галузі охорони праці. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.	2
2	Система управління охороною праці. СУОП як складова системи управління охороною праці в державі і на підприємстві.	2
3	Функції системи управління охорони праці.	2
4	Критерії оцінки умов праці за показниками шкідливих та небезпечних виробничих факторів. Атестація робочих місць.	2
5	Економічне та соціальне значення умов та охорони праці в ринковій системі господарювання.	2
6,7	Джерела фінансування та витрати підприємств на заходи щодо поліпшення умов та охорони праці.	4
8,9	Оцінка соціальної та економічної ефективності заходів щодо вдосконалення умов і охорони праці.	4
10	Економічний ефект заходів щодо поліпшення умов праці.	2
11	Організація безпеки праці при роботі за комп'ютером.	2
12	Організація безпеки праці на будівельному майданчику.	2
13	Порядок отримання допуску на виконання робіт підвищеної небезпеки.	2
14	Обґрунтування доцільного рівня витрат на заходи безпеки при розробці нових технологій та обладнання.	2
15	Питання пожежної безпеки в проектній документації та при експлуатації будівель.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Практичні роботи не передбачено навчальною програмою	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Лабораторні роботи не передбачено навчальною програмою	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	14
	підготовка до контрольних заходів	16
	виконання курсового проекту або роботи	-
	<p>опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:</p> <p>Тема 1. Соціальний діалог у Європейському Союзі. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».</p> <p>Тема 2. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Мета та основні параметри планів. Аналітична та оперативна частини Плану.</p> <p>Тема 3. Зовнішнє та внутрішнє стимулювання. Види економічного стимулювання на підприємстві. Європейська модель економічного стимулювання охорони праці. Економічні методи управління охороною праці.</p> <p>Тема 7. Методологічні підходи щодо визначення витрат підприємства на заходи з охорони праці. Методи визначення напрямків ефективного вкладання коштів в охорону праці</p> <p>Тема 9. Складові економічного збитку від аварій і надзвичайних ситуацій. Упущена вигода. Моральна шкода, заподіяна працівникові внаслідок ушкодження здоров'я на виробництві</p> <p>Тема 11. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Захисне заземлення, занулення, захисне відключення. Устаткування , що підлягає заземленню та зануленню.</p> <p>Тема 12. Штучне освітлення виробничих та офісних приміщень.</p> <p>Тема 14. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Наукова база охорони праці. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці, галузеві науково-дослідні інститути з питань охорони праці.</p> <p>Тема 15. Блискавкозахист будівель та споруд. Системи протидимного захисту. Система пожежної сигналізації.</p>	30
	підготовка до екзамену	-

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методом підсумкового контролю є письмовий контроль у вигляді тестування.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка підсумкового контролю визначається, як сума балів за відвідування лекцій та відповідей на тестові питання.

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій, бал	30
2.	Підсумковий контроль, бал (тести)	70
	Разом	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в 2 бали за лекцію, якщо студент не був присутнім – 0 балів.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є тестування, яке проводиться у вигляді письмових відповідей на питання тестових завдань з урахуванням матеріалу, що охоплює всю освітню програму за даною дисципліною.

Кожне тестове завдання складається з 20 питань. Кожне питання тесту оцінюється в 3,5 бали.

Критерії підсумкової оцінки

Залік:

- студент виконав всі види діяльності і отримав за змістовий модуль 60 і більше балів;

Незалік:

- якщо при виконанні всіх визначених видів діяльності студент не набрав більше 59 балів за змістовий модуль.

Порядок зарахування пропущених занять: Пропущені лекційні заняття зараховуються в разі опрацювання рекомендованої літератури й складання конспекту лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Беликов А. С. Охрана труда на предприятиях строительной индустрии / А.С. Беликов, А. П. Кожушко, В. В. Сафонов и другие. – Днепропетровск : «Федорченко А. А.», 2010. – 528 с.
2. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
3. Голінько В.І. Соціально-економічний моніторинг умов праці: навч. посіб. / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпро: НГУ, 2017. –152 с.
4. ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці і промислова безпека в будівництві»
5. ДБН В.1.1.7-2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва
6. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту
7. Дементій Л.В., Юсіна Г.Л., Чижиков Г.І. Охорона праці в галузі. – Краматорськ: ДДМА, 2006. - 296 с.
8. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 6.05.2014 р.
9. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин ДСанПІН 3.3.2.007-98
10. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. зі змінами та доповненнями.
11. Керб Л. Охрана труда: Учеб-метод пособие для самост. изуч. Дисц. - М.: Финансы и статистика, 2001 - 252 с

13. Методика визначення соціально-економічної ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці. - К., 1999.

14. Методические рекомендации о порядке организации работ с повышенной опасностью на промышленных предприятиях. Приказ Министерства промышленной политики Украины от 25.12.2008 г. №927

15. Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки від 26 жовтня 2011 р. № 1107

16. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці від 1 серпня 1992 р. № 442

17. Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин

18. Правила пожежної безпеки в Україні від 05.03.2015 р.

19. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці від 07.02.2008 р.

20. Сердюк В.С., Бакико Е.В. Экономика безопасности труда: Учеб. пособие., 2011. 160 с.

Допоміжна

1. Батлук В. А., Гогіташвілі Г. Г. Охорона праці у будівельній галузі: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006.— 550 с.

2. Гогіташвілі, Г.Г.. Системи управління охороною праці [Текст] : навчальний посібник / Г.Г. Гогіташвілі. - Львів : Афіша, 2002. - 320 с.

3. ГОСТ 12.0.003-74*. ССБТ. Опасные и вредные производственные факторы. Классификация

4. Гусятинська Н. А. Охорона праці в органах Державної фіскальної служби України: навчальний посібник / Гусятинська Н.А., Чорна Т.М., Дашковська О.В.; за ред. Н.А. Гусятинської. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – 326 с.

5. ДБН В.2.5.28-2018 Природне і штучне освітлення

6. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2011. 551 с.

7. Концепція реформування системи управління охороною праці в Україні від 12 грудня 2018 р. № 989-р

8. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2010 «Системы менеджмента охраны здоровья и обеспечения безопасности труда. Требования»

9. НПАОП 27.0-4.02-90 Положение о применении нарядов-допусков при производстве работ повышенной опасности

10. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі від 23.09.1994р.

11. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій від 21.05.2007р.

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. N 994 "Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат".

13. СН 509-78 Инструкция по определению экономической эффективности использования в строительстве новой техники, изобретений и рационализаторских предложений

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua> Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]

2. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
3. <http://base.safework.ru/iloenc> - Енциклопедія по охороне и безпеки труда МОТ
4. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система "Нормативні акти України (НАУ)"
6. <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці

Розробник _____ (Рибалка К.А.)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Черчата А.О.)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
Протокол від «30» вересня 2019 року № 5